

Az ítéltábla a Dr. Kozmits- Dr. Gál Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** Tárczyné dr. Horváth Erika ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **ajándék visszakövetelése** iránt indított perében, a Vas Megyei Bíróság 2011. december 7. napján kelt 17.P.21.033/2010/24. számú ítéletével szemben, a felperes által 26., 27. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 200.000.- (Kettőszázezer) forint másodfokú perköltséget.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincsen helye.

I n d o k o l á s :

A Vas Megyei Bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes ajándék visszakövetelése iránt indított kereseti kérelmét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 500.000.-Ft + Áfa összegű perköltséget. Rendelkezett, hogy az eljárás során felmerült 900.000.-Ft eljárási illeték az állam terhén marad.

Ítéletének tényállásában rögzítette, hogy az idős, egyedül élő, a lakókörnyezetével és rokonságával haragos viszonyban lévő felperes az alperes házastársával és annak családjával évtizedek óta jó kapcsolatot ápolt. Az ápolónő foglalkozású alperessel is - a "A" családba kerülését követően, 2005. évtől kezdődően - bensőséges kapcsolatot alakított ki. A felperes nemcsak az idős, egyedül élő emberek mindennapi életvitele során felmerülő nehézségek (pl. bevásárlás, utazás, temetőlátogatás) megoldásában számíthatott az alperesi család segítségére, hanem olyan elnehezült élethelyzetekben is, mint lánya 2002. évi elvesztése vagy 2007. évi szemműtétei alkalmával.

A felperes célja az volt, hogy rokonait - a velük megromlott kapcsolata miatt - az öröklésből kizárja. Ezért a felperes "B" tanácsára 2007. június 19-én, majd azt kiegészítve 2007. július 4-én az alperes javára végrendeletet készített.

Ezt követően az alperes és a "A" család, valamint a felperes között még szorosabbá vált a kapcsolat, egyfajta nagymama-unoka viszony alakult ki közöttük.

A lakókörnyezetével való, többször peres eljárásig fajuló konfliktusok, a haragosaitól való félelem arra ösztönözte a felperest, hogy a "C" Idősek Otthonába költözzön.

Felperes - az alperes közreműködésével - 2007. október 30-án, illetőleg 2007. augusztus 9. napján értékesítette a tulajdonában álló ...1 szám, illetve a ...2 hrsz. alatti ingatlanait. Ezen ingatlanok vételára 8,2, illetve 7,2 millió forint volt.

2008. március 28. napján kelt ajándékozási szerződéssel a felperes az "D" Bank Nyrt.-nél vezetett folyószámlán lévő 7 millió forint összegű lekötött fix kamatozású betétet, valamint a "E" Bank Nyrt.-nél elhelyezett 5 millió forint összegű betétet az alperesnek ajándékozta.

Alperes és házastársa a 2008. május 27. napján kelt adásvételi szerződéssel vásárolták meg a ... belterület, ...5 hrsz.-ú ingatlant, amelyen családi ház ingatlant létesítettek. A telekvásárlás és az építkezés fedezetül részben a felperes által alperesnek ajándékozott 12 millió forint, részben az alperes házastársának - a "E", ...3. hrsz.-ú ingatlan eladásából származó, részben a ...4 hrsz.-ú ingatlan eladásából származó - bevétele, illetve az alperes anyósától, "G"-től kapott összeg, valamint az alperes és házastársa által az "E" Banktól felvett 2,5 millió forint összegű, illetve 6 millió forint összegű hitel szolgált.

Alperes és házastársa a ... ingatlanban 28 m²-es, önálló lakrészt alakítottak ki a felperes részére, ahova a felperes 2009. július 27. napján költözött be.

A peres felek kapcsolata 2010 júliusában pontosan meg nem határozható okból megromlott. A felek közti viszony elmérgesedésében generációs problémák, alperes életkorából és alaptermészetéből eredő alkalmazkodási problémák, és az együttlakásból adódó általános jellegű, de a felek által eltúlzott jelentőségű okok is szerepet játszottak.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes havi jövedelme 108.000.-Ft nyugdíj. Az alperes ápolási asszisztensként havi nettó 98.795.-Ft jövedelemre tesz szert. Az alperes házastársa alkalmi munkákból rendelkezik jövedelemmel 2011. május 31. napja óta. Az alperest és házastársát a hitelfelvételből eredően havi 39.713.-Ft és havi 17.161.-Ft fizetési kötelezettség terheli. Az ingatlan teljes rezsijét alperes és házastársa fizeti, amely havi 3.500.-Ft biztosításból, 3.000.-Ft személyszállítási díjból, 23.000.-Ft villanyköltségből, 5.000.-Ft tv-előfizetési díjből, 4.000.-Ft vízdíjből, és havi 10.000.-Ft tüzelőanyag költségből áll.

A felperes módosított kereseti kérelmében 15.200.000.-Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk.582. § (1) és (3) bekezdései alapján.

Hangsúlyozta, hogy saját tulajdonú ingatlanainak eladására és a vételár alperesnek ajándékozására azzal az alperes és házastársa számára is nyilvánvaló feltétellel került sor, hogy családtagként biztosítják a felperes lakhatását, gondozását, szükség esetén ápolását, és idős napjaira támaszai lesznek akként, ahogy arra korábban is sor került.

A felek viszonya az alperesnek felróhatóan megromlott, így felperes által az ajándékozás feltételül szabott elvárás az alperes magatartása miatt megghiúsult, ezért az ajándékozott összeg visszafizetésére alappal tart igényt.

Alperes a felperes hétköznapijait mind pszichésen, mind technikailag megnehezíti: az áramot kikapcsolják, a lakrészébe bejárnak, látogatót nem fogadhat, testi épségét is veszélyeztetve érzi, ezért az alperessel és családjával való együttlakás nem fenntartható. Havi 108.000.-Ft összegű nyugdíja csak részben fedezi a létfenntartását. Az elajándékozott pénzösszegre a lakhatása megoldása miatt van szüksége.

Alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a felperes 12 millió forintot ajándékozott a részére, ezt meghaladó összeg tekintetében az ajándékozás tényét nem ismerte el.

Hangsúlyozta, hogy a felperes az ajándékozással kapcsolatosan nem támasztott feltételt, elvárást.

A felperes az ajándékozás időpontjában idősek otthonában lakott, ahol lakhatása és ápolása is megoldott volt, ezért az ajándékozást nem ezen szükségletek motiválták.

Sem az ajándékozási szerződésből, sem a szerződéskötés körülményeiből nem vonható le olyan következtetés, hogy a felperes az ajándékozást a gondozás, ápolás feltételéhez köti. Esetleges ezirányú elvárásait az alperes számára nem tette nyilvánvalóvá.

Felperest az ajándékozásra az alperes és családja által addig nyújtott segítség és jó viszony indította. Egyúttal rokonai öröklésből való kizárására irányuló szándéka is megvalósult.

Állította, hogy kapcsolatuk megromlása kizárólag az alperes összeférhetetlen természetének tudható be. Ezért az esetleges felperesi elvárás megghiúsulása a saját felróható magatartásának tudható be.

A Ptk. 582. § (1) bekezdésre alapított kereseti kérelemmel kapcsolatosan kiemelte, hogy a felperes létfenntartása nem veszélyeztetett. Felperes nyugdíja a megélhetését teljes mértékben biztosítja, rezsikiadásait az alperes és házastársa fedezi, a lakhatása pedig az alperesi ingatlanban megoldott.

Ezzel szemben a nagy összegű ajándék visszaadása az alperes és házastársa lakhatását és létfenntartását veszélyeztetné.

Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet mindkét jogcímen elutasította.

Kifejtette, hogy jogi védelem illeti meg a megajándékozottnak azt az érdekét, hogy bízhatson az ajándékozás véglegességében, ezért a Ptk.582.§ egyértelműen meghatározott esetekben teszi lehetővé az ajándék visszakövetelését.

A Ptk.582. § (3) bekezdése alapján a felperesnek kellett bizonyítania, hogy - a megajándékozott számára is nyilvánvaló - lényeges körülményre vonatkozó feltevés indította őt az ajándékozásra, amelynek hiányában az alperest ingyenes juttatásban nem részesítette volna. Ennek igazolását követően kerülhetett volna sor a feltevés végleges megghiúsulásának bizonyítására.

Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy sem az ajándékozási szerződés szövegéből, sem a szerződéskötés körülményeiből, sem a meghallgatott tanúk vallomásából - különös

tekintettel a szerződést ellenjegyző ügyvéd nyilatkozatára - nem vonható le olyan következtetés, hogy a felperes részéről az ajándékozásra az általa előadott feltétellel került sor. A felperes azon titkos fenntartása, vagy rejtett indoka, hogy őt alperes a későbbiekben gondozza, ápolja, nem azonosítható az ajándék visszakövetelésére okot adó feltevéssel

A felperes által előadottakkal szemben ítéleti bizonyossággal az volt megállapítható, hogy az alpereseket nem a felperes elvárása, hanem saját belső indíttatásuk, egyfajta erkölcsi kötelezettség ösztönözte arra, hogy felperes számára saját otthonukban családtagként lakhatást biztosítsanak.

Mivel nem volt megállapítható, hogy a felperes az ajándékozáshoz - alperes számára is egyértelműen kifejezett - feltételt szabott, ezért az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hogy a feltevés olyan súlyú volt-e, amely nélkül az ajándékozó nem kötötte volna meg a szerződést, illetőleg nem vizsgálta azt sem, hogy a feltétel véglegesen megghiúsult-e. Nem volt szükség annak vizsgálatára sem, hogy a felek viszonya kinek a magatartására visszavezethetően romlott meg.

Az elsőfokú bíróság a felperes Ptk.582. § (1) bekezdésére alapított kereseti kérelmét is elutasította.

A fenti rendelkezés értelmében csak a meglévő ajándék követelhető vissza, amennyiben a megajándékozónak a létfenntartása érdekében erre szüksége van, csak abban az esetben, ha az ajándék visszaadása a megajándékozott létfenntartását nem veszélyezteti.

Az elsőfokú bíróság e körben utalt arra, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint az ingatlan megvásárlására juttatott pénz ajándékozása esetén maga az ingatlan tekinthető ajándéknak. A felperes azonban erre nem hivatkozott, maga is a pénzajándék visszafizetésére kérte kötelezni az alperest. Jelen esetben az ajándék összege az építkezésre fordítódott, azt az alperes már felhasználta.

Nem teljesül a Ptk. 582. § (1) bekezdésben írt azon feltétel sem, miszerint az ajándék akkor követelhető vissza, ha arra az ajándékozónak a létfenntartása érdekében van szüksége. E körben a felperes - az elsőfokú bíróság álláspontja szerint - részletes tényelődást nem tett, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

A felperes fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes kereseti kérelem szerinti marasztalását.

Hangsúlyozta, hogy az ajándékozásra azzal a feltétellel került sor, hogy az alperes őt megfelelő ellátásban, gondozásban fogja részesíteni.

Kiemelte, hogy ezen várákozását az alperes és házastársa kezdetben segítőkész, szeretetteljes magatartása is alátámasztotta. Korábbi magatartásuk alapján bízott abban, hogy alperes és családja a későbbiekben is hasonlóan fog gondoskodni róla.

Fellebbezésében ismételten hivatkozott a csatolt bankbizonylatokra, amelyek alapot adnak annak megállapítására, hogy az ajándékozás összege nem - a szerződésben írtak szerinti - 12 millió forint volt, hanem 15.200.000.- forint került átadásra.

Álláspontja szerint a felperes által szabott feltétel fennálltát az a tény is bizonyítja, hogy alperes és házastársa önálló lakrészt alakítottak ki számára, azaz kezdetben önként teljesítették az ajándékozás feltételét.

Fellebbezésében előadta, hogy december 25-én éjszaka - ismeretlen okból - lakrésze kigyulladt. Ezért az ingatlanból elköltözött.

Hivatkozott arra, hogy létfenntartása a nyugdíja mellett is bizonytalan, mivel az idősek otthonába való elhelyezése havi 84.000.-Ft térítési díj megfizetése mellett oldható meg.

Kitért a felperes arra is, hogy korábban tetemes vagyonnal rendelkező, független emberként alappal tart igényt arra, hogy önálló lakhatással, egzisztenciával rendelkezzen, amire azonban csak az ajándékozott összeg visszafizetését követően nyílik lehetőség.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az ítéletábra megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, a bizonyítékokat okszerűen, a Pp.206. §-ban írtaknak megfelelően értékelve helyes tényállást állapított meg, amelyből levont jogi következtetéseivel az ítéletábra egyetért.

A felperes kereseti kérelme jogcímeiként a Ptk.582.§ (1) és (3) bekezdéseit jelölte meg.

A Ptk.582. § (3) bekezdése szerint az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket akkor is, ha az a feltevés, amelyre figyelemmel az ajándékot adta, utóbb véglegesen megghiúsult és enélkül az ajándékozásra nem került volna sor.

Az elsőfokú bíróság - az idézett törvényi rendelkezés és a PK.76. számú állásfoglalás együttes értelmezésével - helyesen állapította meg, hogy kereseti kérelmének megalapozottságához a felperesnek, mint ajándékozónak kell bizonyítania, hogy az ajándékozásra a megajándékozott számára is egyértelműen kifejezésre juttatott, határozott tartalmú feltétel kikötése mellett került sor.

Ajándékozás esetén az ingyenesség a jogügylet lényegi eleme. Ezért az ajándékozás ténye - az ajándékozás feltételének bizonyítása nélkül - az ajándék értékétől függően legfeljebb ki nem kényszeríthető erkölcsi kötelezettséget ró a megajándékozottra.

Sem a felek közt létrejött ajándékozási szerződés szövegezése, sem a szerződéskötés körülményei nem támasztják alá azt a felperesi állítást, hogy az alperes megajándékozását egyértelmű elváráshoz, feltételhez kötötte.

Abból a tapasztalatból, hogy idegenek között a nagy összegű ajándékozás általában feltételhez kötött, nem vonható le olyan következtetés, hogy felperes részéről az ajándékozásra bármely, konkrét tartalmú feltevésre tekintettel került sor.

Ilyen következtetésre az sem ad alapot, hogy alperes és házastársa a felperes lakhatásáról - erkölcsi kötelezettségből - önkéntesen gondoskodtak.

Noha a felek rokoni kapcsolatban nem állnak, az alperes családjához fűződő több évtizedes baráti viszony, az alperessel kialakult bensőséges kapcsolat, ebből fakadóan a felperes részére nyújtott fizikális segítség és érzelmi támogatás a jelentős összegű ingyenes juttatás kellő magyarázatául szolgál.

A felperes olyan feltevés létét - és annak tartalmát -, amelynek megghiúsulása az ajándék visszakövetelésére alapot adna nem bizonyította, ezért az elsőfokú bíróság a Ptk.582. § (3) bekezdése alapján a kereseti kérelmet helytállóan utasította el.

A felperes a Ptk.582. § (1) bekezdésére is hivatkozott.

Eszerint a még meglévő ajándékot az ajándékozó visszakövetelheti annyiban, amennyiben arra létfenntartása érdekében szüksége van, és az ajándék visszaadása a megajándékozott létfenntartását nem veszélyezteti.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes a Pp. 3. § (3) bekezdésébe foglaltak szerinti tájékoztatás ellenére tényállást e körben nem adott elő, bizonyítékait nem jelölte meg, ezért a kereseti kérelem a fenti jogcímen sem lehet megalapozott.

Az ítélet indokolásában írtakkal szemben az ítélőtábla azt állapította meg, hogy a felperes Ptk. 582.§ (1) bekezdése körében tényállításait előadta. Eszerint az ajándékozott pénzösszegre létfenntartása érdekében, elsősorban lakhatása biztosítására van szüksége: „Valahova el akarok menni, valamit venni. Ottmaradni nem lehet, mert az nem egy 85 éves embernek való, az erdő közepén vagyok, életveszélyes közlekedni ott...” „Azért is nem lehet megmaradni, mert pokoli az életem, olyan hangosak, hogy remegnek a képek a falon. Nem tudom, hogy diszkóznak-e, kérdezték tőlem a faluban, hogy mit csinálnak az alperes és a férje, hogy isznak-e. Én nem tudom, hogy ki jár be hozzájuk, el vagyok ott hátul szeparálva.” (24. jkv. 3. és 5. old.)

A felperes állítása szerint az alperes a hétköznapijait ellehetetleníti, megkeseríti, alperes otthonában idegennek érzi magát. Lakhatását csak akkor tudja megoldani, ha az alperes által visszafizetendő összegből saját tulajdonú ingatlant vásárolhat.

A fellebbezésében az elsőfokú eljárásban tett tényelőadását azzal egészítette ki, hogy 2011. december 25-én éjjel a lakrésze kigyulladt, lakhatatlanná vált, ezért elköltözött. Jelenleg egy budapesti idősök otthonában tartózkodik.

A fentiekkel szemben az ítélőtábla azt állapította meg, hogy felperes létfenntartása havi 108.000.-Ft összegű nyugdíjából a budapesti idősök otthonában - a lakhatására, teljes ellátására és esetleges későbbi gondozására tekintettel is - megoldott. A felperes létfenntartása az általa elajándékozott összeg hiányában is biztosított.

Az alperes másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozata szerint a ... ingatlanban felperes részére kialakított lakrészt - amely a peres felek nem tisztázott okokra visszavezethető viszonyának megromlásáig, közel egy éven keresztül a felperes igényeit megfelelő módon kielégítette - annak felújítását követően a felperes rendelkezésére bocsátja.

A felperes nyugdíja tehát ellátását, létfenntartását mind az alperes által felajánlott lakrész használata esetén, mind idősek otthonának igénybevétele esetén, de lakhatására kiterjedően is biztosítja.

A fentiekre tekintettel helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes által megjelölt jogcímeken az ajándék visszakövetelésének nincs helye. Ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperest az ítéletábra a Pp.78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet alapján megállapított mértékű ügyvédi munkadíjból álló perköltség alperes részére való megfizetésére. A feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket - a felperes részére engedélyezett illetékmentességre tekintettel - a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 14. §. alapján az állam viseli.

Győr, 2012. november 21. napján

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró

Dr. Világi Erzsébet sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó: